

לא אנחנו הרסנו ת'חיים
לפליטים
עמ' 9

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 2 / 8 בינואר 2025

חרף איסור המשטרה

נחושים להפגין בסכנין

עמ' 3

מחדל ההסתדרות
וההפיכה המשטרית

עמ' 5

צילום: פלאש 90

מכתבים למערכת

עינויים: צדק, הכרה ושיקום

עינויים הם אחד הנושאים הכי קשים ומורכבים לדבר עליהם. זה כרוך בחשיפה למעשים שהדעת לא רוצה להכיל והנפש מתקשה לסבול. ולמרות זאת מוכרחים לדבר עליהם, מוכרחים להציף אותם, כי הם קורים – והקורבנות שלהם הם בני אדם, והם כאן בינינו, והם סוחבים על עצמם צלקות נראות ובלתי נראות שלא יימחו לעולם.

לכן, ודווקא בגלל כל המורכבות והקושי, היה מרגש לראות את עשרות המשתתפים שהגיעו לכנס שערכנו לפני כשבועיים יחד עם שותפינו ברופאים לזכויות אדם, שעסק בהיבטים של טראומה ועינויים. הכנס נועד לספק לאנשי ונשות מקצוע מתחומי בריאות הנפש, הרפואה והמשפט היכרות עם הגרסה המעודכנת של "פרוטוקול איסטנבול" לתיעוד עינויים.

18 הרצאות נשמעו בכנס בהן הציגו נשות ואנשי מקצוע מעולים את הידע הרב שצברו בתיעוד וטיפול בקורבנות עינויים וחלקו אותו עם המשתתפים. בין השאר, עלו סוגיות מורכבות כמו המפגש עם מבקשי מקלט קורבנות עינויים וטראומה, עקרון "אי ההרחקה" של ישראל והמקרה של מבקשי מקלט להט"בים פלסטינים, העברה בין-דורית של טראומה מוסרית בעקבות עינויים, התנהגות רפואית פסולה במתקני מעצר ובמערכת הבריאות הציבורית, ועוד. מקום מיוחד תפסו גם היבטים שונים של עינויים וטראומה בישראל ובפלסטין לאחר ה-7 באוקטובר, לרבות היחס לחטופים הישראליים בשבי, והטיפול באלו ששוחררו בעסקה של תחילת המלחמה; מעשי הזוועה שתועדו ודווחו ממתקני המעצר בישראל כלפי עצורים מעזה, ועוד.

את הכנס פתחו דבריה המצולמים של ד"ר אליס ג'יל אדוארדס, הדווחית המיוחדת של האו"ם לנושא עינויים ויחס בלתי אנושי, אכזרי או משפיל, שבקרה לאחרונה באזורנו במסגרת עבודתה לבדיקה ודיווח על מעשים אלה שנעשו (ונעשים) במסגרת המלחמה הניטשת בישראל, בעזה ובלבנון. עבודתה של הדווחית קריטית לצורך הבאתם של המעשים הללו לידיעת הקהילה הבינלאומית, ולנקיטת פעולות משמעותיות למניעתם ולמיצוי הדין עם מחולליהם. הדבר מקבל משנה תוקף אל מול ניסיונות ההסתרה של מנגנוני הביטחון את הנעשה בבתי המעצר ובמתקנים דוגמת שדה תימן, ענתות וכלא עופר, בהם מצבם של עצורים פלסטינים מוסיף להיות קשה.

אולם למרות המכשולים, שהיו השנה רבים מאי-פעם, אנו רושמים הישגים בעבודתנו – ובזכות מהלכים משפטיים וציבוריים שקידמנו, יותר עצורים זכאים כעת למפגש עם עו"ד ומקבלים את האפשרות להתלונן על פגיעה בהם; יותר עוולות נחשפות בתקשורת הישראלית והבינלאומית, ומגיעות לידיעת הציבור הרחב ומקבלי ההחלטות; יותר אנשי מקצוע מקצוע מקבלים את הכלים לתמוך בקורבנות עינויים, מכל שכבות החברה; ואנו ממשיכים לתבוע שהחברה בה אנו חיים, זאת שעברה טראומה כה אלימה וקשה, תוקיע מתוכה את העינויים אחת ולתמיד.

עו"ד טל שטיינר,

מנכ"לית הוועד נגד עינויים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

העם נגד הגולן

"הממשלה קיימה ישיבה בה התפתח ויכוח בין שר הספורט והתרבות מיקי זוהר והשרה לשוויון חברתי מאי גולן. השר זוהר אמר שהוא 'שומע את רחשי הציבור, שרוצה לדעת כיצד אנחנו מתכוונים להכריע את חמאס', לכך השיבה גולן: 'איך אפשר לתת לזה תשובה? אתה נשמע כמו התקשורת'. גולן ייחסה את החשיבה בציבור עליה דיבר השר זוהר לתפירת תיקים לראש הממשלה' והמשיכה בציניות: 'אנחנו ממשיכים במלחמה סתם, לא משנה שמאבדים את טובי בנינו'. גולן האשימה את התקשורת ש'חושבת שכולנו מושחתים ואשמים בטבח'."

מיכאל שמש, יומן הבוקר של רשת ב', 30.12

זו לא הדרך

"טענות על התקשורת מימין נשמעות אולי כמו תקליט שבור, ותמיד עלולות להישמע כבכיניות. אך אל מול האבסורד, אל מול אובדן הדרך, אסור לשתוק. רוב מוחלט של התקשורת הישראלית עובד לטובת האינטרסים של האויב."

רוני איתן, "מקור ראשון", 29.12

זו הדרך לא ברשימה

"מתוך 95 כלי התקשורת החדשותיים המובילים בישראל, 65 — שהם 68.4% — נוטים לימין. כלי תקשורת אלו פונים בעיקר לציבור דתי, חרדי, מסורתי וימני. העיתונים הימניים הגדולים הם 'יתד נאמן' (חרדי), 'המודיע' (חרדי), 'ישראל היום' (ימני חילוני והוקם כדי לשרת את נתניהו), 'המבשר' (חרדי) ו'מקור ראשון' (דתי לאומי). לצידם פועלים עשרות כלי תקשורת ימניים בדיגיטל, חלקם גדולים למדי, כמו 'ערוץ 7', 'שחרית', 'בחדרי חרדים', 'סרוגים', 'כיפה', 'בשבוע' ועוד. בטלוויזיה יש נוכחות משמעותית של כלי תקשורת ימניים. מתוך חמישה ערוצי טלוויזיה, ערוץ 14 האולטרה-ימני מקבל יחס מועדף מנתניהו ונהנה מרגולציה מיטיבה מממשלת הימין. בין תחנות הרדיו 'גלי ישראל', 'קול חי', 'קול ברמה', ו'רדיו ירושלים'."

דורון שולצינר, "הארץ", 21.12

טראמפ דווקא בעד רגולציה

"בתחקיר שהתפרסם השבוע ב'וושינגטון פוסט' נחשף כי טראמפ פועל באופן חסר תקדים להרתיע פרסומים ביקורתיים עליו בתקשורת. הוא איים כי רשות התקשורת הפדרלית תשלול מחברות מדיה שבערוציהן הייתה ביקורת עליו — כמו דיסני, המחזיקה גם ברשת הטלוויזיה איי.בי.סי. ניוז מגופי החדשות הנצפים ביותר בארה"ב — את רישיונות השידורים של ערוצי הטלוויזיה שלהן. טראמפ מבין היטב כי השליטה ברגולציה היא הכוח שבאמצעותו פוליטיקאי מכריע את חברות המדיה."

עידו באום, "דה מרקר", 25.12

המשטרה אוסרת להפגין נגד המלחמה

הפגנה נגד המלחמה על עזה השבוע בכניסה לבסיס הקריה בת"א. החייל קורע תמונה של ילד שנפצע אנוש מההפצצות (צילום: תומר נויברג / פלאש 90)

בעקבות איסור ההפגנה, נמסר מחד"ש: "האיסור של משטרת בן גביר על ההפגנה שתוכננה בסכנין נגד המלחמה ובעד שלום הוא צעד גזעני ואנטי דמוקרטי, של שלטון שמנסה בכל כוחו להסלים את היחסים עם הפלסטינים אזרחי ישראל. הפגנת ועדת המעקב היא הפגנה שוחרת שלום, וברור שאין דבר שמאיים על חרחורי המלחמה של קואליציית המשיחיים כמו קריאה משותפת לשלום".

בחד"ש הדגישו כי "החלטת המשטרה אינה אלא המשך הרדיפה הפשיסטית והדכאנית שמופנית נגד החברה הערבית, מנהיגיה ומוסדותיה הייצוגיים – ובראשם ועדת המעקב. אין זה מופרך להניח שמי שעומדים מאחורי ההחלטה הזו מודעים לכך שהיא מהווה הפרה גסה של החוק ושל הזכויות הבסיסיות ביותר, אך הם קיבלו אותה ממניעים גזעניים מתוך התרפסות לשר המשטרה הגזעני בן גביר".

ועדת המעקב עתרה לבג"ץ נגד החלטת המשטרה באמצעות מרכז עדאלה, וכי ההכנות להפגנה נמשכות. גם קואליציית הארגונים "שותפות השלום" קראה להצטרף להפגנה בסכנין והודיעה כי תארגן הסעות למפגינים מתל אביב-יפו, מירושלים, מחיפה, ממודיעין, מרמלה ומלוד.

יצוין כי גם באוניברסיטת תל-אביב מנסים למנוע מפעילי חד"ש לקיים פעילות נגד המלחמה. קואליציית "סטודנטים נגד מלחמה" ואקדמיה לשוויון תכננו לקיים שיעור ציבורי על הנעשה בעזה ביום רביעי (15.1) בשטח פתוח בקמפוס, אך הנהלת המוסד אסרה על כך, ולא סיפקה הסברים. יש להדגיש כי אירוע זהה התקיים באוניברסיטה העברית בשטח הפתוח, באישור הנהלת המוסד.

נוכח הניסיונות להביא לביטולן של הפגנות נגד המלחמה ולחסל את המרחב הדמוקרטי בישראל, על האופוזיציה וארגוני המחאה להביע סולידריות עם הציבור הערבי ולהגן על זכותו הדמוקרטית למחאה. על ראשי המחאה להבין: שיטות הדיכוי שמופנות כעת נגד האזרחים הערבים יופנו בהמשך נגד כל מתנגדי הממשלה. אם אינכם רוצים שמשטרת בן גביר תאסור על הפגנות בקפלן בטענה כי הן "מחלישות את כוחות הביטחון", עליכם להיאבק גם למען המפגינים בסכנין.

א. בן יאיר

המשטרה סירבה השבוע (6.1) לאשר הפגנה נגד המלחמה ביוזמת ועדת המעקב העליונה של החברה הערבית בטענה כי במהלכה יינשאו נאומים "שיחלישו את כוחות הביטחון". הבקשה לקיום ההפגנה ביום שישי הקרוב (10.1) בעיר סכנין בשעה 15, הוגשה בידי פאדי אבו יונס, מראשי המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י).

לפי הבקשה, המוחים אמורים לצעוד ברחבי העיר ובסיום הצעדה תתקיים עצרת מתאה בקריאה לעצירת המלחמה — לצד דרישה למאבק בפשיעה בחברה הערבית. יצוין שמחאות דומות נערכו בסכנין מאז פרוץ המלחמה, האחרונה בהן בחודש יולי 2024.

בעצרת המחאה אמורים לנאום יו"ר ועדת המעקב העליונה של חברה הערבית, מוחמד ברכה, וראש עיריית סכנין מאזן גנאים. אולם,

משטרת המחוז הצפוני סירבה לאשר את האירוע בנימוקים שונים, בהם הטענה כי "מדינת ישראל נמצאת במצב מלחמה"; כי הכביש הסמוך לסכנין "משמש בין היתר למעבר רכבי צה"ל וחירום"; וכן כי "מדובר באירוע שבו על פי חומר המצוי בידי המשטרה — יש צפי לנאומים בעלי רקע מסית אשר מחליש את כוחות הביטחון המחרפים נפשם בימים אלה בגבולות ישראל ומחוצה לה, למען ביטחון המדינה". כך כתב סגן מפקד תחנת משגב רביפקד חגי מימוני בסירובו לאשר את המחאה. מימוני אף הזהיר כי אם זו תתקיים — מארגניה יישאו באחריות פלילית.

אבו יונס אמר כי סעיפי דחיית הבקשה "מטופשים" וכי אין כל הצדקה לסירוב. "זו הוכחה נוספת שלא מדובר במשטרת ישראל אלא במשטרת בן גביר", אמר אבו יונס, "רוצים להשתק אותנו ולמנוע מאיתנו למחות".

חיילים ירו לעבר שיירת

סיוע של האו"ם בעזה

תוכנית המזון העולמי של האו"ם גינתה השבוע בחריפות את "התקרית המזעזעת" שהתרחשה ברצועת עזה, במסגרתה שיירה שסומנה בבירור כשייכת לתוכנית הותקפה בידי כוחות ישראליים במחסום צבאי סמוך לנחל עזה במרכז הרצועה. בהודעה לעיתונות שפרסם הארגון צוין כי התקרית סיכנה באופן חמור את חיי עובדיו וגרמה להשבתת רכבים שנפגעו מ-16 קליעים לפחות.

תוכנית המזון העולמי מסרה כי השיירה, שכללה שלושה כלי רכב ועליהם שמונה עובדים, הותקפה למרות שקיבלה את כל האישורים הנדרשים מרשויות הכיבוש הישראלי. הארגון הוסיף כי איש מעובדיו לא נפגע בתקרית "המבעיתה" הזאת. לדבריו, "פעולה פסולה זו מהווה דוגמה נוספת למורכבות ולסכנות שבהן פועלת התוכנית וארגונים הומניטריים אחרים". תוכנית המזון העולמי הדגישה את "הצורך הדחוף בשיפור המצב הביטחוני בעזה, כדי להבטיח את המשך אספקת הסיוע ההומניטרי שמציל חיים".

א"ב

שר התקשורת מסרב לציית לצו של בג"ץ

60 שנה ל"זו הדרך"

מאז הקמתו באוגוסט 1965 משמש "זו הדרך" במה פוליטית ותקשורתית לשמאל העקבי היהודי-ערבי בישראל ומדורו מדי שבוע על מאבקי עובדים, על הנעשה בשטחים הפלסטיניים הכבושים ועל ההתפתחויות הפוליטיות בישראל ובמזרח התיכון. בחלוף השנים נסגרו רוב העיתונים המפלגתיים וכתבי העת השמאליים בישראל, אך "זו הדרך" המשיך בפעילותו וכיום הוא שבועון השמאל היחיד המתפרסם בשפה העברית. בשנת 2022 השיק "זו הדרך" מהדורה יומית מקוונת, וכעת לשבועון אלפי עוקבים בוואטספ, בטלגרם, פייסבוק, אינסטגרם ו-X (טוויטר לשעבר).

בשנת 2025 יציין "זו הדרך" 60 שנים לפעילותו הרציפה כשבועון. במסגרת זו, במהלך השנה יופיע ב"זו הדרך" מדור מיוחד ובו ידיעות שהתפרסמו בשבועון ב-60 שנות פעילותו. בגיליון בשבוע שעבר התפרסם הקטע הראשון במדור, בנושא ניצחון השמאל בבחירות לאגודת הסטודנטים באוניברסיטה העברית בשנת 1975.

בנוסף, יפורסם השנה גיליון מיוחד של "זו הדרך" אשר יכלול מאמרים, כתבות עומק, מסות וקטעי שירה ופרווה פרי עטם של עיתונאים, פעילים, אישי ציבור, אמנים ואינטלקטואלים יהודים וערבים מהשמאל העקבי בישראל. מערכת השבועון מתכננת לקיים במהלך השנה שורת אירועים ציבוריים בסימן "עיתונות מתקדמת בזמני משיב". הראשון באירועים אלה יתקיים ב-20.2 במועדון הגדה השמאלית בתל אביב תחת הכותרת "המלחמה, הכיבוש והעיתונות הישראלית", בהשתתפות העיתונאית עמירה הס ("הארץ").

אסף טלגם, עורך

שר התקשורת שלמה קרעי (הליכוד) הודיע כי הוא מסרב לציית לצו שבג"ץ הוציא השבוע (6.1) בעתירה של עמותת "הצלחה" נגד ניסיונו לשנות את הרכב מועצת תאגיד השידור הציבורי. בג"ץ דורש משר התקשורת לנמק מדוע לא יאריך את כהונתם של שני חברי המועצה אותם מעוניין קרעי להחליף, פרופ' מנחם בן ששון ומיכל רפאלי-כדורי, וככל שיחליף מדוע לא יעשה זאת באמצעות ועדת איתור. בן-ששון הוא נגיד האוניברסיטה העברית ולשעבר חבר כנסת מטעם קדימה ויו"ר ועדת חוקה; ורפאל כדורי, כיהנה בעבר כסמנכ"לית רגולציה בתאגיד יס ויו"ר המועצה לשידורי כבלים ולוויין.

עוד הוציאו השופטים צו ביניים שיאריך את כהונתם של השניים עד להכרעה סופית בעתירה - ובכך תשוב לפעילות מועצת התאגיד שנותרה משותקת בחודשים האחרונים. עמותת "הצלחה", באמצעות עו"ד אלעד מן, עתרה על מנת להאריך את כהונתם של השניים שסיימו לאחרונה את כהונתם, וזאת על מנת שהמועצה תעמוד בהרכב המינימלי הדרוש על פי חוק כדי להמשיך ולפעול.

מועצת התאגיד היא הדירקטוריון של תאגיד השידור, גוף השידור הציבורי של ישראל, המפעיל את כאן 11, רשת כאן ב' ועוד. חברי המועצה נבחרים על-ידי ועדת איתור בראשות שופט בדימוס, על מנת לנתק את הזיקה הפוליטית מגוף התקשורת. אלא שהשר קרעי, עם כניסתו לתפקיד, הודיע כי הוא מעוניין לחסל את השידור הציבורי בישראל, להשתלט על תקציביו וכי הוא אינו מכיר בעצמאות העיתונאית של התאגיד. בארגון העיתונאים בירכו על החלטת בג"ץ ומסרו "חדשות טובות בבג"ץ": מיכל רפאלי-כדורי ומנחם בן ששון ימשיכו לכהן במועצת תאגיד השידור הציבורי והמועצה תמשיך לתפקד! ההחלטה מעבירה מסר חשוב לממשלת ישראל ובמיוחד לשר התקשורת שלמה קרעי - לא תצליחו לחסל את השידור הציבורי. עד כאן!".

אך, כאמור, קרעי הודיע כי אינו מכיר בסמכות בית המשפט העליון בישראל. "בציון ברשת החברתית טוויטר קבע השר כי הוא מגלם את שלושת הרשויות גם יחד: הוא המחוקק, המוציא לפועל את החוק והפרשן המוסמך היחיד שלו. ראש הממשלה נתניהו לא הגיב לקריאת התיגר על הדמוקרטיה", הגיבו ב"עין השביעית".

זעם בירושלים בעקבות

התייקרות הארנונה

זעם בקרב תושבי ירושלים בעקבות התייקרות הארנונה החריגה. כפי שפורסם ב"כל העיר" בחודש יולי, עריית ירושלים החליטה לשנות את תעריפי הארנונה לתושבים המתגוררים בבניינים חדשים שאוכלסו החל מינואר 2020 כך שהם ישלמו את הארנונה המרבית בירושלים ללא קשר לשכונה בה הם מתגוררים. רבים מהתושבים קיבלו הודעות תשלום ארנונה לחודשים הקרובים בהן עלייה של יותר מ-25 אחוז ואף של 75 אחוז בתעריפים.

בעקבות הגזירות החדשות, הדיירים החלו להתארגן ופגינו ביום חמישי הקרוב, 9.1, בשעה 18:00 מול ביתו של ראש העיר משה לאון ברחוב מנחם אוסישקין 39. בהמשך צפויים צעדים נוספים, כשבמקביל הדיירים בודקים את האפשרויות המשפטיות שעומדות בפניהם.

גם בת"א-יפו התושבים זועמים בעקבות גזירות תקציב העירייה החדש שאושר. לדברי סיעת "כולנו העיר" היהודית-ערבית שבאופוזיציה, תקציב העירייה מהווה המשך ברור לתקציב המדינה שמחוקק בימים אלו.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 61264102

ארגוני העובדים מקדמים את האינטרסים של הכוחות המנסים להחלישם

העבודה המאורגנת בישראל - ממשבר למשבר

העניקו ויתורים מפליגים על שכר העובדים – מהלכים שתורמו ליציבות הממשלה ואפשרו את המשך פעילותה. יתרה מזאת, ארגוני העובדים נמנעו לחלוטין מלהיכנס למאבק על זכויות חברתיות בסיסיות – בין אם בתחום המדיניות החברתית, מדיניות המיסוי, או תחומים אחרים שהיוו תמיד את ליבת פעילותם של איגודים מקצועיים. כך, במקום להגן על העובדים בתקופת משבר, הם סייעו דווקא לממשלה לקדם מדיניות שפגעה בהם.

הפרדוקס העמוק

חשוב לציין: בשנים האחרונות נרשמו הישגים משמעותיים בזירת יחסי העבודה. הסכם המסגרת במגזר הציבורי מאמצע 2023 הביא לשיפור ניכר בשכר העובדים, התארגנויות עובדים חדשות ממשיכות לקום, והסכמים קיבוציים במקומות עבודה שונים משפרים את תנאי ההעסקה. אך דווקא הישגים אלה מדגישים את הפרדוקס העמוק בהתנהלות ארגוני העובדים: אותו הסכם מסגרת, שהיטיב עם העובדים כלכלית, העניק לממשלה שקט תעשייתי ויציבות בדיוק בשיאו של המאבק בהפיכה המשטרית.

כך, בעוד שארגוני העובדים מצליחים להשיג הישגים נקודתיים במישור הכלכלי, הם נותנים יד להתמוטטות היסודות הדמוקרטיים שעליהם מושתת כוחם של העובדים המאורגנים עצמם. הם מסייעים, הלכה למעשה, בהקרת המבנה על ראשם – ועל ראש כולנו.

מה שמחריף את חומרת המצב הוא האופן בו מתנהלות השביתות הפוליטיות עצמן כשהן כבר מוכרזות. גם כאשר ארגוני העובדים כן יוצאים למחאה, הם עושים זאת בצורה מרוסנת ומוגבלת מראש: נמנעים מהכנת השטח והסברה לעובדים, מאפשרים החרגות נרחבות ובלתי מוגבלות, ומצייתים לכללים המשפטיים בדקדקנות יתרה.

כך מייצרים ארגוני העובדים מציאות פרדוקסלית: בזירה הכלכלית הם מתפקדים כשותף קואליציוני של הממשלה, ובזירה הפוליטית הם מסתפקים במחאה סמלית וחלולה. זוהי לא רק בגידה בתפקידם ההיסטורי כמגני העובדים והדמוקרטיה, אלא גם קבלה מוחלטת של ההיגיון הניאו-ליברלי המפריד בין הכלכלי לפוליטי – אותו היגיון שמוכיל בסופו של דבר להחלשתם של העובדים המאורגנים עצמם.

קשה להשתחרר מהתחושה שארגוני העובדים בישראל הגיעו לשפל חדש: כוחם הכלכלי מוגבל, כוחם הפוליטי שואף לאפס, ומה שחמור יותר – הם מקדמים בפועל את האינטרסים של אותם כוחות המבקשים להחליש את העובדים עצמם. במציאות זו, נדמה שלא מדובר רק במשבר של ארגוני העובדים, אלא במשבר של רעיון העבודה המאורגנת עצמו.

השאלה המתבקשת היא מה ניתן לעשות: כיצד לבנות מחדש את הקשר בין המאבק הכלכלי והפוליטי, ואיך להחזיר לעובדים המאורגנים את תפקידם החיוני כמגני הדמוקרטיה? הרי דמוקרטיה וכלכלה הוגנת אינן אלא שני צדדים של אותו מטבע: דמוקרטיה פוליטית מתורקנת מתוכן כאשר היא נעדרת דמוקרטיה כלכלית המאפשרת לעובדים להתארגן ולהיאבק על זכויותיהם, וכלכלה מכלילה אינה אפשרית ללא מוסדות דמוקרטיים המגבילים את כוחם של בעלי ההון. זהו האתגר המרכזי שניצב בפני כל מי שרואה בארגוני העובדים כוח חברתי משמעותי – ועלינו לעמוד בו ולנצח.

נורה צטקין

אחד המאפיינים הבולטים של העידן הניאו-ליברלי הוא ההפרדה המלאכותית בין הכלכלי לפוליטי. הפרדה זו, המוצגת כ"טבעית" וכ"מקצועית", משרתת את האינטרסים של הבלוק ההגמוני בחברה: היא מאפשרת לנהל את הכלכלה כשה "נייטרלי" כביכול, המנותק משאלות של כוח ושליטה חברתית. בישראל של השנים האחרונות, ובמיוחד בתקופת המשברים האחרונה, הפרדה זו הופנמה באופן הרדיקלי – ויש לומר הפרוורטי – ביותר דווקא בידי ארגוני העובדים, אלו האמורים להתנגד להפרדה זו ולהיאבק בה ללא הרף.

כתוצאה מכך, נוצר מצב אבסורדי: בעוד ארגוני העובדים מצהירים בקול רם על מאבקם למען הדמוקרטיה ונגד הממשלה, בפועל הם משתפים פעולה עם אותה ממשלה עצמה בכל הנוגע למדיניות כלכלית ותנאי עבודה. הסתירה הזו בולטת במיוחד ברגעי משבר, כמו אלה שחווינו בשנה האחרונה, כאשר ארגוני העובדים מוחים במילים חריפות נגד מהלכי הממשלה אך בו-זמנית חותמים איתה על הסכמים המרעים את תנאי העובדים.

שורשי האבסורד

המאבק נגד "הרפורמה המשפטית" חושף את שורשי האבסורד, בחולשת ארגוני העובדים ויכולתם להתנגד. השביתות שהוכרזו היו בעיקר הצהרותיות, כמעין יצירת רושם של התנגדות – למען "השבת השפיות" לחברה או "הפסקה של הטרלול" – אך בלי כוונה אמיתית להשיג שינוי. כשהסתדרות הכריזה על שביתה כללית בוקר הדחתו של שר הביטחון גלנט, היא מיהרה לסיים אותה ולחזור לעסקים כרגיל עם הממשלה. גם כשהסתדרות הרפואית שבתה ביולי 2023 נגד ביטול עילת הסבירות, היה ברור שמדובר במחווה סמלית בלבד – השביתה הסתיימה בלי להשיג דבר, והארגון חזר לשתף פעולה עם משרד הבריאות כאילו דבר לא קרה. ההגנה על עילת הסבירות נותרה בידי בג"צ.

כמו עם הרבה דברים רעים, צפוי להגיע אחריהם דבר רע יותר. זה אכן היה המצב עם העמקת המלחמה והימשכה ללא סוף. ארגוני העובדים נאלמו דום, למרות שהיו להם סיבות רבות להשמיע את קולם: מאות אלפי עובדים נפגעו כלכלית בשל המלחמה, בין אם בפטורים, בחל"ת או באובדן הכנסה; המשק הישראלי נקלע למשבר כלכלי חמור שמשפיע במיוחד על השכבות החלשות; והתנהלות הממשלה פגעה בערכי מוסר בסיסיים ואוניברסליים, תוך הפרה בוטה של זכויות אדם והמשפט הבינלאומי.

רק נוכח מחאה ציבורית שחשפה משבר אמון חריף בנושא החטופים, הכריזו כמה ארגוני עובדים על שביתה "הזדהות" – שוב, ללא דרישה או ציפייה לשינוי מדיניות משמעותי. גם אז, השביתות היו סמליות בלבד ולא נעשה שום ניסיון אמיתי לרתום את כוחו של מעמד העובדים למאבק נגד המדיניות ההרסנית – לא ברמה הארגונית, לא ברמה התודעתית, ובוודאי שלא ברמה הפוליטית. במקום זאת, הסתפקו ראשי ארגוני העובדים בהפגנת נוכחות תקשורתית קצרה, שלא הייתה לה כל השפעה על המדיניות הכלכלית או החברתית. על זה נאמר: העובדים צועקים והממשלה בכיסאה יושבת (בנוח ויציבות).

לאורך כל התקופה, ארגוני העובדים לא רק שמרו על שגרת יחסי עבודה, אלא פעלו באופן אקטיבי לחיזוק הממשלה. תחת אותה סיסמה חלולה ומגונה של "כניסה תחת האלונקה", הם

בשנתיים האחרונות הוכפל מספר הנרצחים השתוללות הפשע המאורגן היא מדיניות

מכך, ארגוני הפשיעה מרגישים שיש להם חופש פעולה לעשות ככל העולה על רוחם. אדגיש כי הפשיעה לא באה לידי ביטוי רק בשיעור הנרצחים. להערכתו, על כל נרצח יש 4-5 פצועי ירי, שחלקם נשארים עם נכויות לכל החיים. יש גם פשיעה כלכלית, לדוגמא גביית דמי חסות, שהתוצאות שלה לא פחות קשות. הכלכלה ביישובים רבים קורסת, עסקים נסגרים ואנשים מהגרים לחו"ל כי אין להם אפשרות להתפרנס פה.

מדוע המשטרה אינה פועלת נגד הפשע המאורגן?

המשטרה יודעת כל פרט וכל דבר שקורה בחברה הערבית, אבל היא פועלת רק אם הכנופיות יוצאות אל מחוץ לחברה הערבית. המסר לארגוני הפשע הוא: "תעשו מה שאתם רוצים בתוך החברה שלכם, רק אל תפגעו בחברה היהודית". מדי פעם שומעים על מעצרים, אבל כמעט ואין פסקי דין. רשויות האכיפה מקיימות מדיניות של העלמת עין ודלת מסתובבת. כל זה מוביל למסקנה אחת: הפשע בחברה הערבית הוא תוצאה של מדיניות מכוונת שמטרתה להרוס את החברה הערבית מבפנים. כאשר האזרחים הערבים מפחדים ועסוקים בהישרדות, הם לא יכולים להרים את הראש ולהתמודד עם סוגיות פוליטיות כמו מדיניות האפליה הגזענית והכיבוש.

מה השתנה בשנתיים האחרונות?

המדיניות הממשלתית להעלמת עין ועידוד הפשיעה בחברה הערבית אינה חדשה – היא נולדה בעקבות אירועי אוקטובר 2000, ומאז שיעורי הרצח עלו בהתמדה. ב-2021 הממשלה עשתה מהנושא "פסטיבל" שלם בכנסת. נתיניהו הציג לראווה תוכנית למאבק בפשיעה, אבל שום דבר לא יצא ממנה. גם "ממשלת השינוי" כביכול הציגה תוכנית למאבק בפשיעה, אבל בתקופת כהונתה לא הייתה תפנית חמורה עוד בפשיעה ומספר הנרצחים נותר גבוה ב-25% מרמתו ב-2020. עם זאת, בשנתיים האחרונות הייתה תפנית חמורה עוד יותר. השר הנוכחי, שהוא אחד ממנהיגי כנופיות "תג מחיר", רוצה כנראה לתרום למניין הנרצחים בחברה הערבית. לכן האלימות רק מחריפה. אגב, כשבן גביר נכנס לתפקיד הוא ואנשיו אמרו בגלוי שהשב"כ נותן חסות לכנופיות בחברה הערבית. הם חזרו על הטענה הזו במשך כמה חודשים, ואחר כך השתקו. גם גורמים בתוך המשטרה אמרו שיש כנופיות שנהנות מחסות שב"כ. מאז אף אחד לא חזר לדבר על כך בגלוי. כל מי שרוצה, יכול לחפש את זה בגוגל ולמצוא את הפרטים בקלי קלות. זה לא סוד, אלא דברים שיצאו לתקשורת ונאמרו בגלוי.

אלה עדויות ברורות על התופעה עמה מתמודדת החברה הערבית: זהו פרויקט ממשלתי שנועד להרוס את החברה הערבית. לכן, כאשר אנו מפגינים נגד מלחמת ההשמדה בעזה אנחנו מוחים גם נגד הפשיעה. האזרחים הערבים מבינים שאי אפשר לנתק בין מדיניות המלחמה לבין מדיניות הממשלה ביחס לפשיעה, משום שהמטרה של שתיהן זהה.

אסף טלגם

הפגנה בתמרה נגד הפשע המאורגן, פברואר 2021 (צילום: אקטיביסטילס)

על פי נתונים שפורסמו לפני מספר ימים, בשנים 2023 ו-2024 הוכפל מספר הנרצחים בחברה הערבית. השבוע שוחח "זו הדרך" עם ברהום ג'ראסי, עיתונאי "אל-אתיחאד" העוקב אחרי הפשיעה בחברה הערבית וחבר הלשכה הפוליטית של מק".

כיצד אתה מסכם את שנת 2024 מבחינת הפשיעה בחברה הערבית?

מאז שנת 2000 חלה עלייה מתמדת בפשיעה האלימה בחברה הערבית, שבאה לידי ביטוי גם בעלייה במספר הנרצחים מדי שנה. כך, עד תחילת העשור הנוכחי ממוצע הנרצחים מדי שנה עמד על 85-90. בשנת 2021 קפץ מספר הנרצחים ל-108, ומגמת העלייה נמשכה גם ב-2022. בשנתיים האחרונות הגיעה התופעה לשפל מדאיג מאוד. מספר הנרצחים גדל ב-120% והגיע ל-234 נרצחים ב-2023 ו-227 נרצחים ב-2024.

בנקודה זו אני מבקש להבהיר שהסטטיסטיקה הזו לא כוללת את ירושלים המזרחית הכבושה. בניגוד לסטטיסטיקה של המשטרה ושל עמותות מסוימות, אנחנו לא מכירים בסיפוח של ירושלים המזרחית. אנחנו גם לא כוללים את הנרצחים במסגרת הפגנות מאי 2021. המספרים שאני מציג כוללים רק את הנרצחים על רקע פלילי בגבולות המדינה. כדי להבהיר את חומרת המצב, ממוצע מקרי הרצח בחברה הערבית הגיע בשנתיים האחרונות לכמעט 13 נרצחים לכל 100 אלף נפשות. שיעור זה כמעט כפול מהממוצע העולמי, שעומד על 7.5 נרצחים לכל 100 אלף נפשות, וכולל מדינות בעלות שיעורי רצח גבוהים במיוחד, למשל באמריקה הלטינית. יש יישובים בהם ממוצע מקרי הרצח גבוה אף יותר, לדוגמא בלוד, רמלה וג'דידה מכר. לשם השוואה, שיעור הנרצחים בקרב הפלסטינים בישראל גדול פי 10 מהממוצע בקרב הפלסטינים בגדה המערבית, ופי 13 משיעור הנרצחים בירדן!

המשטרה הישראלית בוודאי לא חלשה יותר מהמשטרה של הרשות הפלסטינית או המשטרה הירדנית. ההבדל הוא שהמשטרה שם פועלת, בעוד שב ישראל הוחלט מראש המשטרה לא תפעל נגד הפשיעה בחברה הערבית. כתוצאה

בתי הזיקוק במפרץ חיפה (צילום: שיר תורם / פלאש 90)

מי מתדלק את הטבח בעזה

שיתופי הפעולה שלנו בתחומי האנרגיה במזרח התיכון ובעולם כולו.

אספקת האנרגיה לישראל בזמן המלחמה רק גדלה והתרחבה. ממשלת ארה"ב באמצעות חברת "ולרו" המשיכה לספק לישראל דלק מטוסים בכמויות גדולות, המשמש את מטוסי הקרב הישראליים בתקיפותיהם ברחבי המזרח התיכון. מרכז המחקר Oil Change International פרסם באוגוסט 2024 מידע על ספקיות הנפט הגולמי המרכזיות לישראל מאז פרוץ המלחמה ב-2023: אזרבייג'ן, ברזיל, גבון, איטליה, יוון, קזחסטן, ניגריה וקונגו. כמו גם, ישראל מייבאת פחם עבור ייצור חשמל מקולומביה (60% מצריכת הפחם), רוסיה ודרום אפריקה (כל אחת 15% מסך כל הפחם).

עם זאת, ביוני 2024 הודיע נשיא קולומביה גוסטבו פטרו על עצירת אספקת הפחם לישראל "עד שהטבח יעצר". קולומביה הצהירה כי אספקת הפחם תחודש רק אם ישראל תענה לדרישה של בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג לעצירת ההתקפה על רפיח. פטרו הוא המנהיג היחיד, נכון לזמן הזה, שעצר את אספקת האנרגיה לישראל בעקבות המלחמה בעזה.

מסתמכים על חברות המפרות את הדין הבינלאומי

כותבי הדו"ח סיכמו: "ענף האנרגיה הישראלי ובהרחבה הייצוא וההשקעות מבוסס על מדינות שלישיות וחברות המעורבות בהפרות חמורות של הדין הבינלאומי". עוד הוסיפו: "נפט ודלקים נזילים כמו בנזין, דיזל ודלק מטוסים הם רכיב קריטי למבצעים הצבאיים הישראליים, ובמיוחד לטנקים ולמטוסי קרב התוקפים בעזה. ב-2023 הגיעו 98.6% מהנפט הגולמי בישראל מייבוא, לרבות הנפט המשמש את הצבא ואת ההתנחלויות".

אך בחודשים האחרונים החלו פעילים וארגוני זכויות אדם בעולם לנקוט יותר פעולות לעצירת הטבח בעזה ולפעול בכל החזיתות – כולל מול חברות ומדינות המסתכנות בהפרת זכויות אדם בעודן מתדלקות את רצח העם (פשוטו כמשמעו). כך, ב-5 באוגוסט 2024 פורסם כי פעילים פרו-פלסטינים בספרד, המובילים את קמפיין "אין עגינה לטבח עם", חסמו מכלית עם מטען של 300,000 חביות נפט אשר עשתה את דרכה לאשקלון.

לדברי הפעילים, החוק הבינלאומי צריך לגבור על האינטרסים הכלכליים של דיקטטוריות אוליגרכיות ותאגידים בינלאומיים המגדילים את רווחיהם על גופות הפלסטינים.

רוי רוזנברג

דו"ח חדש של המרכז לחקר תאגידים בינלאומיים (SOMO) שפורסם תחת הכותרת "תדלוק אי צדק" מפנה זרקור לרשת הענפה של חברות אנרגיה ומדינות המספקות לישראל, לצבא ולהתנחלויות בשטחים הפלסטיניים הכבושים, גז, נפט ופחם. הדו"ח שם דגש מיוחד על הרס תשתיות האנרגיה ומניעת אנרגיה בגדה המערבית הכבושה וברצועת עזה הנתונה למתקפות ישראליות בלתי פוסקות.

ב-7 באוקטובר 2023 הורה שר האנרגיה לשעבר ישראל כ"ץ (ליכוד) על הפסקת אספקת החשמל והמים לעזה. "הוריתי להטיל מצור מוחלט על רצועת עזה. לא יהיה חשמל, לא יהיה מזון, לא יהיה דלק. הכל סגור. אנחנו נלחמים בחיות אדם ואנחנו נוהגים בהתאם" אמר. לפני המלחמה, 63% מאספקת החשמל לרצועת עזה הגיעה מישראל, 14% ממצרים ו-23% מייצור עצמי ברצועה. ב-11 באוקטובר 2023 חדל המפעל המרכזי לייצור חשמל ברצועה לעבוד בשל מחסור בדלק. בין השאר פגע המחסור בחשמל ביכולתם של בתי החולים בעזה לתפקד ולספק טיפול רפואי מציל חיים.

בפתח הדו"ח מציגים הכותבים את מסקנות בית המשפט הבינלאומי לצדק בהאג וארגון אמנסטי הבינלאומי בדבר פעולות של רצח עם ברצועת עזה. הכותבים קוראים למדינות ולתאגידים לעצור את אספקת האנרגיה למכונת המלחמה הישראלית ולהתנחלויות הישראליות הבלתי חוקיות בגדה המערבית ובגולן הסורי הכבוש.

אספקת האנרגיה לישראל גדלה מתחילת המלחמה

אינטרסים כלכליים ופוליטיים בינלאומיים באים לידי ביטוי בקשרי המסחר המסועפים בתחום האנרגיה בין ישראל למדינות ותאגידים ברחבי העולם.

שר האנרגיה והתשתיות אלי כהן (ליכוד) ציין ברשת X (לשעבר טוויטר) ב-20 באפריל 2023: "מתחיל את הביקור ההיסטורי בטורקמניסטן, בפגישה עם הנשיא ברדימוחמדוב. דיברנו על חיזוק הקשרים בין המדינות, והנשיא אמר שישקול לפתוח שגרירות בישראל. טורקמניסטן היא מעצמת אנרגיה השוכנת במיקום אסטרטגי וחולקת גבול עם איראן, וחיזוק היחסים בין המדינות יתרום לביטחון, ליציבות ולכלכלה".

ב-16 באפריל 2024 ציין: "נחתתי בדובאי לביקור מדיני, לקראת העצרת הבינלאומית לאנרגיות מתחדשות. אפגש פה עם בכירים באיחוד האמירויות ועם שרי אנרגיה ממדינות נוספות, במטרה לחזק את מעמדה של ישראל ולהרחיב את

נפילת משטר אסד - התקוות והסכנות

הכוחות הסוריים הדמוקרטיים מצויים תחת איום גובר מצד טורקיה, שהשפעתה בסוריה גדלה מאז נפילת אסד. לטורקיה שני יעדים עיקריים. ראשית, היא מעוניינת לגרש את הפליטים הסוריים המתגוררים בשטחה בחזרה למולדתם. שנית, היא מבקשת למנוע את הגשמת השאיפות הכורדיות לאוטונומיה ולערער את הממשל הכורדי בצפון-מזרח סוריה. ממשל זה מהווה תקדים לממשל עצמי כורדי בטורקיה, ולכן הוא איום מבחינת המשטר הטורקי.

מה צופן העתיד לסוריה?

הכל תלוי ביכולתן של קבוצות דמוקרטיות ומתקדמות להתארגן מול האוימים – הן מול האיום הפנימי מצד גורמים סמכותניים כמו השרות והצבא הלאומי, והן מול אויבים חיצוניים מצד טורקיה, ישראל, ממלכות המפרץ ומעצמות המערב. כוחותיהם של השרות ושל הצבא הלאומי מפוזרים על פני שטחים גדולים, מה שמאפשר התארגנויות אזרחיות על בסיס מקומי.

רק מאבק של המעמדות העובדים למען צדק חברתי וחירויות דמוקרטיות עשוי להביא לשחרור אמיתי. יש מכשולים רבים להתגבר עליהם: דיכוי, עוני, פליטות ותשישות מהמלחמה. כדי לקדם סדר יום מתקדם, הבלוק הדמוקרטי יצטרך לבנות מחדש את ארגונו – מאיגודי עובדים ומעגלים פמיניסטיים ועד ארגונים קהילתיים ומסגרות לאומיות. בנייה זו מצריכה שיתוף פעולה בין כוחות מתקדמים ודמוקרטיים מכל חלקי העם. אתגר חשוב נוסף יהיה פתרון של המתיחות האתנית העיקרית במדינה, בין הרוב הערבי למיעוט הכורדי.

למרות האתגרים הרבים, ישנו מרחב לבנייה מחדש של התנגדות אזרחית מלמטה למען אלטרנטיבה שלטונית דמוקרטית. ביחס לעבר, זו כבר התקדמות גדולה מאוד.

נמרוד עובד

ישראל לא מכבדת את הפסקת האש בלבנון

שר הביטחון ישראל כץ (ליכוד) ביקר השבוע בפקיד הצפון ואיים: "אם חיזבאללה לא יתפרק מנשקו וייסוג מעבר לנהר הליטני — לא יהיה הסכם, וישראל תפעל בעצמה כדי להבטיח את חזרת תושבי הצפון בביטחון לבתיהם".

אך גם בימים אלה ישראל אינה נוצרת את האש: לפי פרסום "הארץ", בצבא אמרו כי ב-30 הימים הראשונים להפסקת האש נהרגו בתקיפותיו בלבנון 44 פעילי חיזבאללה. הצבא תקף יותר מ-25 פעמים בלבנון מאז כניסת הפסקת האש לתוקף, לכאורה בתגובה להפרות ההסכם מצד חיזבאללה.

האוי"ם גינה את הפרות הפסקת האש והאשים את ישראל ב"הפרה בוטה" של ההסכם. כמו כן דיווחו משקיפי האוי"ם כי הכוחות הישראליים הרסו תשתיות של האוי"ם ושל צבא לבנון ליד העיירה לבונה בדרום המדינה, ואף סילקו חביות כחולות המציינות את הגבול בין המדינות.

כעת גובר הספק אם הצבא אכן ייסוג מלבנון בתום 60 הימים שנקצבו לכך בהסכם, על רקע הערכות בתקשורת כי הכוחות מתכננים לכיבוש ממושך בדרום לבנון.

נ"ע

"הכל תלוי ביכולתן של קבוצות דמוקרטיות ומתקדמות להתארגן מול האוימים", אמר החוקר הסורי-שוויצרי ז'וזף דאהר בראיון שהתפרסם במגזין השמאל הצרפתי המקוון "ל'אנטיקפיטליסט". להלן מובאים בתרגום חלקים מתוך הראיון.

כיצד קשורה נפילת משטר אסד לגל המכונה "האביב הערבי"?

נפילת משטר אסד המשך של התהליך המהפכני שהחל במזרח התיכון ב-2011. המשטר הסורי חולק רבים מהמאפיינים של משטרים סמכותניים באזור, לרבות היעדר מרחב דמוקרטי וכלכלה פוליטית ניאוליברלית שהובילה להעמקת העוני בקרב ההמונים, לאי-שוויון גובר ולאקלים של שחיתות. יותר מ-90% מאוכלוסיית סוריה נמצאת מתחת לקו העוני, ועושרה של סוריה התרכז בידי הארמון ואנשי עסקים המקורבים למשפחת אסד.

ב-2011 יצאו חלקים גדולים מהאוכלוסייה בסוריה לרחובות ודרשו חירות, צדק חברתי ושוויון. אך רוב הארגונים הדמוקרטיים והכוחות החברתיים שעמדו מאחורי ההתקוממות העממית במרס 2011 דוכאו באלימות, הן בידי משטר אסד והן בידי מיליציות אסלאמיסטיות רדיקליות שהשתלטו על האזורים שבשליטת האופוזיציה.

לכן ישנם עוד אתגרים רבים בפני העם הסורי, אך לפחות התקווה התעוררה מחדש. נפילת שושלת אסד, ששלטה בסוריה מאז 1970, התקבלה בפרץ של שמחה ברחבי המדינה ובקרב כל העדות והקבוצות האתניות. הסיסמאות של ראשית המהפכה נשמעו שוב ברחובות: "סוריה רוצה חופש", "העם הסורי אחד ומאוחד".

מה דעתך על הכוחות הפועלים כיום בסוריה?

הרשות לשחרור סוריה היא כעת הגורם הדומיננטי בערים הגדולות – דמשק, חלב, חומס, חמה ודיר א-זור – וכן במחוז אדלב. מאז נפרדה מאל-קאעדה ב-2016 עברה הרשות התפתחות פוליטית משמעותית, וגילתה יכולת הסתגלות ופרגמטיזם בולטים, תוך ניצול התנאים הקיימים להגדלת כוחה. הרשות התאמצה בשנים האחרונות להציג את עצמה ככוח רציונלי מול כוחות אזוריים ובינלאומיים, במטרה להקנות לגיטימיות לשלטונה. מאמץ זה נמשך כיום וזוכה בהצלחה מסוימת.

עם זאת, הרשות לשחרור סוריה היא עדיין כוח סמכותני בעל אידיאולוגיה אסלאמיסטית רדיקלית. בשורותיה עדיין משרתים ג'האדיסטים זרים. בשנים האחרונות התרחשו הפגנות עממיות רבות באדלב נגד שלטונה הקשה של הרשות, שלא בחלה בהתנקשויות ובעינויים של מתנגדיה.

כעת מתמקדת הרשות בביצור כוחה במנגנוני השלטון המרכזי ובערים הגדולות. היא מינתה ראש שיישאר בתפקידו לפחות עד מרס 2025, כתלות בתחילת תהליך חוקתי.

הרשות זוכה בסיוע רב מטורקיה אך היא אוטונומית, בניגוד למיליציה המכונה "הצבא הלאומי הסורי" הנשלטת לחלוטין בידי אנקרה ומשרת את סדר היום שלה. מהלכיו הצבאיים האחרונים של הצבא הלאומי מכוונים נגד אזוריים כורדיים שבשליטת הכוחות הסוריים הדמוקרטיים. לדוגמה, הצבא הלאומי כבש מידי הכוחות הסוריים הדמוקרטיים את העיירות תל רפעת ומנבג' בצפון מחוז חלב, והביא לעקירתם הכפויה של יותר מ-150 אלף אזרחים ולמעשי רצח וחספיפה נגד האוכלוסייה הכורדית.

לא אנחנו הרסנו ת'חיים לפליטים

שנה ולמשך ארבעה מפגשים אנחנו מתיישבים בחדר גדול עם רצפת פרקט ומשתתפים בסדנת מינדפולנס באנגלית, שעוזרת לנו בערך כמו כוסות רוח למת. שם במפגשים למדנו טריקים כמו לא לענות למיילים בערב ולא להיכנס לשכונה מעבר לשעות העבודה כדי ליצור חיץ בין הפליטים לחיים הפרטיים, ושם גם חלקנו אסטרטגיות התמודדות.

הדרך הכי טובה להחזיק את הראש מעל המים היא להתגבר על הוויקאריס טראומה שלנו טוֹגֶר, כך אמר המנחה, ולכן בסדנאות אנחנו משתפים ברגעים שלא מרפים: רייצ'ל למשל סיפרה שבכל פעם שהיא עובדת עם היילמיקאל על בקשת המקלט שלו לקנדה הוא מגמגם לה, שוב ושוב, על מה שהוא עבר בסני. איך פָּצְחוּ לו את הציפורניים, איך חשמלו לו את העצמות. למתנדב אחר נכנס דווקא ללב מבקש מקלט אחד שלא יכול להתאחד עם אשתו באנגליה כי האנגלים לא מוכנים לקבל אותו ללא תעודת יושר – והמשרה לא מוכנה להנפיק לו כזו משום שהוא גנב אוכל מסופרמרקט כשהוא סבל מחרפת רעב לפני כמה שנים, כשעוד גר ברחוב. אז באחת הסדנאות הראשונות, המנחה הציע שנחזור על העובדות כדי נרגיש שאנחנו מבינים מה אנחנו עושים. שנפנים למה ההתמודדויות שלנו שוות את זה, למה המעשים שלנו כאלו חשובים. אורית, שתמיד עושה הדרכות למתנדבים, התנדבה כצפוי לעוד מיני-פרונטציה: "שבעים אחוז ממבקשי המקלט בישראל מגיעים מאריתריאה, דיקטטורה נוראית עם עבודות כפייה שמתחפשות לצבא. עשרים אחוז נמלטו מסודן, הרוב מרצח העם בדאפור, והשאר מזוועות קצת פחות מפורסמות, בעיקר בדרום המדינה. והיתר מגיעים מכל שאר היבשת השחורה.

"לפי אמנה כזו או אחרת, כל מדינה מחויבת לבדוק את בקשות המקלט שמוגשות בשטחה. אם בתור מבקש מקלט בודקים את הבקשה שלך ומחליטים שאכן נשקפת לך סכנת חיים בארץ המוצא – מזל טוב בייבי! הגיע הזמן שתקבל מעמד פליט, עם כל הזכויות והנצנצים. אבל אם דוחים לך את הבקשה – ביי ביי, והסיוע היחיד שתקבל זה הדפסת צו גירוש ותיאום הטיסה לקיבינימט".

גולי דולב-השילוני

קטע מתוך הרומן "צולול" מאת גולי דולב-השילוני (בצילום), שפורסם באחרונה בהוצאת פרדס

שרית, חברה טובה של אמא, ארכיטקטית אקולוגית שהייתה חברת ועד בעמותת פליטים אחרת והקפידה לקשט בזה כל שיחת סלון, ניסתה לעזור לאמא להתמודד עם הבן הדיסידנט שלה שאמר לצבא שהוא השתגע. אמא אמרה שהיא לא מבינה איך האכלתי את הקב"נית בלוקשים האלה; באותם ימים היא סירבה להכיר במצב, אפילו שבימי רביעי, אחרי שהייתה חוזרת מהטיפול השבועי שלה, היא נהגה לדבר אליי בקול רועד, קראה לי דני ודנדוש, ניסתה לתחקר אותי על סיום הקשר עם שרון ועל הטיול הכושל, ונעלבה מדלתי הטרופה ומריח הסיגריות שאפף אותי תמיד. בחדר הילדות שלי יש חלונות עצומים, אז עישנתי בו איזה חמש-עשרה-עשרים סיגריות ביום בלי שנדרשתי אפילו לנעול כפכפים. אבל כששרית דיברה עם אמא עליי היא הקפידה לקרוא לזה סירוב במקום השתמטות, ומשום שהיא לא שאלה אותי על זה – ידעתי שהיא מאמינה לי שאני עצוב, ושהיא יודעת שזו לא רק הפְּרָדה שגרמה לי להישאר ער עד הבקרים.

יום אחד שרית לקחה אותי לשיחה במרפסת וניסתה לשכנע אותי להגיש מועמדות למרכז הפליטים בנווה שאנן, שם חיפשו מישהו לשלושת רבעי משרה. "כן, זו עבודה עם המון עומס, יותר מבמקומות אחרים", היא אמרה, "אבל אתה יודע – הפלסטינים, אנחנו דופקים אותם חזק, מחרבנים עליהם כל כך חזק, שהם בקושי יכולים לעמוד. בכל פעם שהם מסתכלים עליי, אני פשוט יודעת שאני המקור של הצרות של האנשים האלה. שאני הַרְשָׁע. אבל עם הפליטים? איזו-פִּיזִי. אנחנו לא מתנהגים אליהם סבבה, זה ברור, אבל פֶּאק אֵיט – הזוועות שהם ברחו מהן באריתריאה, העינויים במצרים – זה לא קשור אלינו בשיט. לא אנחנו הרסנו להם ת'חיים". אמרתי לה שאין סיכוי שהעמותה תעסיק מישהו בקושי בן עשרים, והיא אמרה שבדיוק עם התבוסתנות הזאת אני צריך להפסיק, ושיש לי ציונים טובים ורקורד פוליטי שמעלה לי באופן משמעותי את הסיכויים. היא אמרה לי שכדאי לי להשתפשף קצת, להיתקל בצרות של אנשים אמיתיים, להעמיק את הפרספקטיבה, ובעיקר – לא לשקוע בשלולית של עצמי. היא גם הוסיפה שהיא שמעה שזו עבודה בצוות טוב ושהיא יודעת שהם ממש מתקשים לגייס לשם עובדים כי השכר שם בקאנטים, אבל שמה זה בכלל משנה לי, זו רק תחנה ראשונה בדרך המהודרת בה עוד אצמד, קצת עבודה לפני הלימודים, ואני הרי עוד ממילא אשאר בינתיים לגור עם ההורים. היא הצליחה להקניט אותי עם הרמיזה שלה שהתסכול שלי נובע מאיזו רפיסות פריווילגית, מסיאוב שהוא לא מצוקה אמיתית, והיא הצליחה לגרות אותי דרך ההקנטה הזו, ודרך הרטוריקה השמאלית וההבטחה להכיר חיים אחרים. וכך, ואחרי המלצה חמה שהיא טפטפה מראש על אוזנו של המנכ"ל, באתי לריאיון עבודה בעמותה, שהעבירה לי אורית.

"ויקאריס" זו מילה ממש מצחיקה. בעברית בטח קוראים לזה "משני" או "שניוני", לא יודע, את הסדנאות להתמודדות עם ה"ויקאריס טראומה" שלנו אנחנו עוברים באנגלית, שפתם של מרבית המתנדבים. ויקָאָר הוא איזה סוג של כומר בלועזית, ככה שהדרך הזו לציין טראומה שניונית גם מְשווה נופך של חסד נוצרי לעבודה הכה ישראלית שלנו. היינו אז שבעה חברי צוות בחצי משרה ומעלה, עובדים ומתנדבים, כשהתאגדנו נגד מנכ"ל העמותה חסר הפרוטה ואמרנו לו שאם לא נקבל איזה סוג של טיפול אזי נתפטר כולנו יחדיו ונותר את הפליטים לאנחות. ולהפתעתנו זה עבד, פעם בחצי

קריסה הומניטרית בצפון עזה

אין גישה מינימלית למזון ולטיפול רפואי מפרים כללים של המשפט הבינלאומי ההומניטרי ועקרונות בדיני הלחימה. בין היתר, המצור המתמשך ותנאי החיים הבלתי אפשריים שנוצרו בעקבותיו מפרים את עקרון ההבחנה, את האיסור על הרעבה, את האיסור על גרימת הרס מכוון או נזק בלתי הפיך לתשתיות חיוניות לקיומה של האוכלוסייה האזרחית, את החובה לאפשר הגעת סיוע הומניטרי לאוכלוסייה המותקפת, את החובה לאפשר פינוי חולים ופצועים ולתת הגנה לצוות רפואי ולמבנים וציוד רפואי, ועוד.

בתוך כן, סוכנות האו"ם לסיוע לפליטים הפלסטינים, אונר"א, הודיעה השבוע כי מספר מקרי המוות של ילדים בעזה כתוצאה מקור והיעדר מקלט בחודש דצמבר עלה לשבעה. בהודעה שפרסמה אונר"א נכתב כי "מזג האוויר הקר והיעדר מקלט גורמים למותם של ילודים בעזה, כאשר 7,700 תינוקות בעזה חסרים טיפול רפואי מציל חיים".

ועדת המעקב של הציבור הערבי בישראל הפגנה נגד המלחמה והפשיעה

יום שישי 10.1 | 15:00 | סכנין

אנסמבל תיאטרון אפריקאי

יעלה את ההצגה "אקורד סיום"

בבימוי יאפא שוסטר

יום חמישי 9.1 | 20:30 | אחד העם 70, ת"א

חד"ש עובדים

הרצאה של ד"ר אפרים דוידי בנושא:
התפתחות מעמד העובדים בפלשתינה

בשנים 1948-1917

יום חמישי 16.1 | 19:00 | אחד העם 70, ת"א

מק"י - מחוז ת"א-יפו

הציבור מוזמן לאירוע הפתיחה החגיגי
של ועידת המחוז

יום שישי 17.1 | אחד העם 70, ת"א

מערכת הבריאות בצפון רצועת עזה נמצאת במצב של קריסה מוחלטת בעקבות הלחימה המתמשכת והמצור שהטילה ישראל על האזור. נכון לדצמבר 2024, רק שלושה בתי חולים בצפון הרצועה פעלו באופן מוגבל, ואחד מהם, כמאל עדואן, הושבת לחלוטין ב-25 בדצמבר. תושבי האזור, המונים מאות אלפי אנשים, נותרו ללא גישה לטיפול רפואי בסיסי, מזון, מים נקיים, תרופות וציוד רפואי. פגיעות במבנים רפואיים, הרג אנשי צוות רפואי והגבלת הכניסה של סיוע הומניטרי החריפו את המצב, ועל פי הדיווחים עשרות פצועים מתים מדי יום. יצוין כי במהלך השבוע ירו חיילים על שיירת מכוניות של תוכנית המזון של האו"ם, אף על פי שהשיירה תואמה עם רשויות הכיבוש ברצועה (ר' ידיעה בעמ' 3).

שורה של ארגוני זכויות אדם בישראל, בהם האגודה לזכויות האזרח, גישה ורופאים לזכויות אדם (רל"א) פנו לשר הביטחון, למתאם פעולות הממשלה בשטחים ולפרקליטה הצבאית הראשית. "דרשנו לאפשר לארגוני סיוע בינלאומיים להיכנס לרצועה ללא עיכובים, לפתוח את המעברים להעברת מזון, מים, ציוד רפואי ודלק לצפון הרצועה לשם שיקום שירותי הבריאות, ולאפשר מעבר בטוח לצוותים רפואיים ולפינוי פצועים בין מתקנים רפואיים ברצועה ומחוצה לה".

עורכי הדין רעות שאער מהאגודה לזכויות האזרח ותמיר בלנק מרופאים לזכויות אדם טענו כי המצור ההדוק שהטיל הצבא על צפון רצועת עזה וכליאת האוכלוסייה באזור שבו

השבוע לפי איתי בנימיני

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

